

ИЗВЕШТАЈ

О СПРОВЕДЕНОЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ О НАЦРТУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О АЗИЛУ И ПРИВРЕМЕНОЈ ЗАШТИТИ

У складу са одредбама члана 41. став 2. тачка 3) Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 – др-пропис), на седници одржаној 7. децембра 2022. године, а на предлог Министарства унутрашњих послова, Одбор за правни систем и државне органе Владе, донео је Закључак 05 Број 011-10132/2022, којим је одредио спровођење јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о азилу и привременој заштити.

Поменути закључком утврђен је Програм јавне расправе. Сходно томе, јавна расправа је спроведена у периоду од 8. децембра до 28. децембра 2022. године.

Тачком 8. наведеног програма, предвиђено је да ће по окончању јавне расправе Министарство анализирати све примедбе, предлоге и сугестије учесника у јавној расправи и сачинити извештај о спроведеној јавној расправи, који ће објавити на својој интернет страници, у року од 15 дана од дана окончања јавне расправе, као и на порталу е-консултације.

Нацрт закона објављен је на званичној интернет страници Министарства унутрашњих послова и на порталу е-консултације, а заинтересована лица могла су своје сугестије, предлоге и примедбе да доставе на е-маил адресу javnaraspava.azil@mup.gov.rs.

Током јавне расправе одржан је округли сто, дана 22. децембра 2022. године, у периоду од 10 – 14 часова, на Криминалистичко-полицијском универзитету, улица Цара Душана број 196, Земун. На округлом столу учествовали су представници Министарства унутрашњих послова, Комесаријата за избеглице и миграције, као и представници организација цивилног друштва.

Предлоге, примедбе и сугестије на Нацрт закона доставили су Заштитник грађана, Комесаријат за избеглице и миграције, Београдски центар за људска права, УНХЦР, Аутономни женски центар, Кликактив – Центар за развој социјалних политика, Група 484 и Мрежа организација цивилног друштва са циљем пружања свеобухватне подршке лгбти избеглицама, тражиоцима азила и особама у покрету – Rainbow Migration Network (RMN).

Министарство унутрашњих послова је размотрило све начелне и појединачне примедбе на текст Нацрта закона, изнете током јавне расправе. Све примедбе којима се унапређују законска решења предложеног текста Нацрта закона биће уграђене у коначни текст Нацрта закона, док је за примедбе који нису прихваћене, Министарство указало на разлоге за неприхватање истих.

ПРЕГЛЕД ПРИМЕДАБА И СУГЕСТИЈА НА НАЦРТ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О АЗИЛУ И ПРИВРЕМЕНОЈ ЗАШТИТИ

Група 484:

Члан 14. Нацрта закона

У члану 35. предлаже се да нови став 4. гласи:

„Ако је то неопходно, а у циљу обезбеђивања приступа систему азила, према странцу који је изразио намеру да поднесе захтев за азил, овлашћени полицијски службеник може применити полицијско овлашћење довођења до места на коме ће странац бити регистрован.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Намера је да се радње према лицима која желе да изразе намеру да поднесу захтев за азил одвоје од примене полицијских овлашћења која се у, уском смислу, примењују према лицима која, де факто, не желе да буду „доведена” до полицијске станице у циљу примене осталих полицијских овлашћења, већ да се оваквом дефиницијом створи правни основ који ће полицијским службеницима омогућити да рањиве категорије лица којима је неопходна међународна заштита, одведу до полицијске станице у циљу регистрације у складу са чланом 35. Закона о азилу и привременој заштити, посебно када се ради о лицима као што су труднице, инвалиди, малолетници без пратње итд. Такође, овакво дефинисање омогућава да се ова лица одвоје од категорије ирегуларних миграната и лица према којима се примењују полицијска овлашћења ради промене казних одредби националног законодавства. Због свега наведено, као производ јавне расправе, термин „доведе” замењен је термином „одведе”.

У члану 35. предлаже се да се дода нови став 14. који гласи:

„Евиденциони картон нема својство јавне исправе и не може се користити за проверу идентитета странке у управним и судским поступцима пред надлежним органима Републике Србије.”

ПРЕДЛОГ СЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Члан 15. Нацрта

У члану 36. предлаже се додавање новог става 3. који гласи:

„Изузетно од става 1 овог члана, странцу којем је издата потврда о регистрацији на граничном прелазу, односно у транзитном простору ваздушне луке и луке унутрашњих вода Канцеларија за азил омогућиће подношење захтева у року од 72 сата.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Закон о азилу и привременој заштити (члан 41. став 5.), па и сам Нацрт у члану 18. предвиђају да Канцеларија за азил одлуку о захтеву за азил у случају из става 1. овог члана доноси најкасније у року од 28 дана од дана подношења захтева. Имајући

у виду одредбу члана 36. став 2, не постоји могућност да лице које се налази у транзитној зони у истој буде задржано дуже од 28 дана, како је то прописано истим законом.

Члан 17. Нацрта

Предлаже се да се члан 38. став 2. мења и гласи:

„У одлуци из става 1. тач. 3) – 5) овог члана Канцеларија за азил одређује рок у којем странац који нема други основ за боравак у Републици Србији мора да напусти територију Републике Србије, а уколико постоје разлози предвиђени чланом 84. Закона о странцима, упућује странку на институт одлагања принудног удаљења.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Закон о азилу и привременој заштити прописује услове за одобравање уточишта и супсидијарне заштите, како то прописује и релевантна директива европског законодавства, обавезу лица коме није одобрен азил, да напусти територију Републике Србије. Наведени рок, а који је наведен у диспозитиву одлуке којом се одбија захтев за азил је рок за добровољно напуштање Републике Србије. Напомињемо да се институт принудног повратка, као и институт одлагања принудног повратка примењује у складу са одредбама чл. 83. и 84. Закона о странцима.

Члан 18. Нацрта закона

У члану 41. прелаже се додавање новог става 5. који гласи:

„Канцеларија за азил доноси одлуку о одређивању боравка на граничном прелазу, односно у транзитном простору ваздушне луке и луке унутрашњих вода, сходно одредбама члана 77. и 78. овог закона.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Директива 2013/32/ЕУ, нити упоредна пракса не познају институт доношења овакве врсте одлуке.

Члан 19. Нацрта закона

У члану 44. став 1. предлаже се да се након речи: „члана 25. став 2. овог закона” додају речи: „као и да постоје ефикасни механизми заштите у случају прогона или злостављања, а након речи: „што се” додају се речи: „између осталог”.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Измена члана 44. је извршена у потпуности у складу са Анексом 1 Директиве 2013/32/ЕУ.

Члан 22. Нацрта

Предлаже се да се члан 47. став 5. мења и гласи:

„О предлогу за повраћај у пређашње стање одлучује Канцеларија за азил решењем.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Имајући у виду да се на поступак по поднетом захтеву за азил примењује и Закон о општем управном поступку, на који се, у погледу предлога за враћање у пређашње стање позива и сам Закон о азилу и привременој заштити, мишљења смо да није неопходно прецизирање да о овом предлогу Канцеларија за азил одлучује решењем, будући да је наведено прописано чл. 82. и 83. Закона о општем управном поступку.

Предлаже се да се члан 49. Закона који није предмет Нацрта закона мења и гласи:

„Тражилац има право да борави у Републици Србији и за то време може се слободно кретати на територији, осим ако постоје разлози за ограничење његовог кретања из члана 77. овог закона.”

ПРЕДЛОГ СЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

У члану 49. Закона додаје се став 2. који гласи:

„Кад странац поднесе накнадни захтев за азил, а тај захтев буде одбачен као недопуштен, у складу са чланом 46. став 5. овог закона, има право на боравак до извршности одлуке о накнадном захтеву након чега се примењују прописи о правном положају странаца.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Одредбе Нацрта закона којима се мења члан 46. су повољније за тражиоца који је поднео накнадни захтев за азил, у смислу да остварује сва права из члана 48. до правноснажности одлуке по поднетом накнадном захтеву, што је у складу са духом националног законодавства и чл. 95. и 96. Закона о азилу и привременој заштити.

Члан 24. Нацрта

У члану 50. предлаже се другачија формулација става 4. у односу на предложену Нацртом:

„Материјални услови прихвата могу се умањити или престати ако странац коме је издата потврда о регистрацији или тражилац:

- 1) има сопствена средства или
- 2) ако почне да остварује приходе по основу рада који су довољни да покрију трошкове смештаја, исхране и одеће када је у питању странац коме је издата потврда о регистрацији, односно материјалне услове прихвата када је у питању тражилац или
- 3) ако злоупотребом додељене помоћи из става 1. овог члана оствари корист.”

ПРЕДЛОГ СЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Члан 28. Нацрта

У члану 56. Закона предлаже се другачија формулација става 2. у односу на предложен Нацртом:

„Странац коме је издата потврда о регистрацији, као и тражилац имају право да буду обавештени о материјалним условима прихвата, као и о условима под којима се исти стичу, умањују или престају, одмах по пријему у центар за азил или други објекат намењен за смештај тражилаца.”

ПРЕДЛОГ СЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

У члану 60. Закона који није предмет Нацрта закона, додаје се нови став 2. који гласи:

„Боравак лица којем је одобрено право на уточиште ближе је регулисан Законом о странцима.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Сувишно је упућивање на закон који изворно уређује предметну материју. Правни систем Републике Србије је јединствен и наведени закон се свакако по питањима која уређује примењује на предметна лица, без обзира на то да ли се Закон о азилу и привременој заштити на њега позива.

Члан 34. Нацрта

У члану 78. Закона став 1. предлаже се додавање тачке б):

„б) одређивањем боравка на граничном прелазу, односно у транзитном простору ваздушне луке и луке унутрашњих вода.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Члан 9. Директиве 2013/32/ЕУ не прописује обавезу државе да приликом спровођења поступка у транзитној зони или граничном прелазу доноси одлуку о ограничењу кретања за ову категорију тражилаца, нити је то пракса држава у окружењу. Такође, имајући у виду различите сврхе одређивања боравка странца у прихватилишту за странце, не може се вршити изједначавање поменути два закона.

УНХЦР:

Чл. 12. и 13. Нацрта

УНХЦР препоручује да се чл. 12. и 13. Нацрта не додаје став 2. којим се уводи одредба која се односи на лица која су „подстрекавала или на други начин учествовала у извршењу злочина или дела” из става 1. чл. 12. и 13. Нацрта закона.

КОМЕНТАР СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Чланом 3. став 3. Закона о азилу и привременој заштити је прописано да се одредбе овог закона тумаче у складу са Конвенцијом о статусу избеглица, Протоколом о статусу избеглица и општеприхваћеним правилима међународног права, чиме се јасно указује на обавезу надлежних органа да се у спровођењу поступка по

поднетом захтеву за азил као и процене да ли тражилац испуњава услове за одобрење азила руководе поменутом конвенцијом као крвним међународним актом који се односи на заштиту избеглица. Међутим, поред наведеног, а у складу са обавезама које је Република Србија преузела у процесу придруживања Европској Унији, у обзир се морају узети и одредбе директива ЕУ које регулишу област азила на детаљнији начин у односу на саму Конвенцију, а са којима Република Србија мора ускладити национално законодавство. С тим у вези, указујемо да су одредбе чл. 12. став 2. и 13. став 2. у потпуности усклађене са чл. 12. став 3. и чл. 17. став 2. Директиве 2011/95/ЕУ која прописује стандарде за квалификацију држављана трећих земаља или лица без држављанства за остваривање права на азил, стандарде у циљу постизања јединственог статуса избеглица или лица које испуњавају услове за супсидијарну заштиту, као и стандарде који се односе на садржај (права и обавезе) одобрене заштите.

У члану 12. треба додати став 7. који гласи: „Приликом одлучивања о појединим делима која повлаче искључење у смислу члана 1f(b) Конвенције о статусу избеглица и одређеним категоријама ратних злочина потребно је ценити пропорционалност између почињеног кривичног дела и потребе за заштитом.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Наведену одредбу не прописују ни Конвенција о статусу избеглица, ни Директива 2011/95/ЕУ, нити је има у упоредној пракси. Како је један од основних принципа одлучивање на основу индивидуалних околности сваког конкретног случаја, тако се и постојање услова за искључење цени на исти начин, а у складу са законом прописаним условима.

У члану 12. треба додати став 8. који гласи: „Искључење тражиоца азила не повлачи за собом аутоматски и искључење чланова породице и њихове потребе за међународном заштитом процењују се на индивидуалној основи с циљем да се утврди њихов сопствени основ за признавање статуса избеглице.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Исто као за претходни предлог.

УНХЦР препоручује да се у члану 13. не дода став 5, који је у одређеној мери нејасна одредба и који гласи као додатни основ за искључење, али пре представља редован основ за неукључивање и самим тим одбацивање захтева (бег од кривичног гоњења, а не од прогона).

КОМЕНТАР СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Наведена одредба представља потпуно усклађивање са чланом 17. став 3. Директиве 2011/95/ЕУ

УНХЦР препоручује да се у члану 13. уведе нови став којим би се обезбедиле релевантне заштитне мере које се односе на правичност поступака у примени клаузуле о искључењу и који ће, између осталог, укључивати могућност да подносилац захтева размотри и коментарише доказе на основу којих може бити одлучено о искључењу;

пружање правне помоћи; доступност компетентног преводиоца, у зависности од потребе; писмено образложење разлога за искључење, право жалбе на одлуку о искључењу независном органу; и непротеривање дотичног лица све док се не исцрпе сви правни лекови против одлуке о искључењу.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Наведену одредбу не прописују ни Конвенција о статусу избеглица, ни Директива 2011/95/ЕУ нити је има у упоредној пракси. Поред наведеног, напомињемо да је против одлуке којом се тражилац искључује из права на супсидијарну заштиту обезбеђена правна заштита, односно право на подношење жалбе Комисији за азил или тужбе Управном суду, уз све гаранције заштите права тражиоца у складу са важећим правним оквиром.

УНХЦР, такође, препоручује да се узму у обзир процедуралне заштитне мере приликом примене клаузула о искључењу на малолетнике, укључујући старосну границу за кривичну одговорност, менталну способност и најбољи интерес детета.

КОМЕНТАР СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Наведену одредбу не прописују ни Конвенција о статусу избеглица, ни Директива 2011/95/ЕУ нити је има у упоредној пракси, док је једно од основних начела Закона о азилу и привременој заштити, између осталог и начело заштите најбољег интереса малолетног лица.

Члан 16. Нацрта

УНХЦР препоручује да се измени члан 16. и да се после постојећег става 4. дода нови став који ће гласити: „Уколико се ради о малолетном тражиоцу азила, усмену расправу спроводи овлашћени службеник Канцеларије за азил који је прошао посебну обуку за рад са малолетницима. ”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Обуке на тему спровођења усмене расправе тражилаца азила које су намењене службеницима Канцеларије за азил обухватају и спровођење ове фазе поступка према рањивим категоријама тражилаца, а посебно према малолетним тражиоцима азила. Такође, напомињемо да је чланом 2. Нарта прописано да се „усмена расправа према малолетном лицу без пратње одржава у присуству привременог старатеља”.

Члан 18. Нацрта

У члану 18. став 1. Нацрта закона којим се у целости мења члан 41. Закона о азилу и привременој заштити, у ставу 3. члана 41. Закона о азилу и привременој заштити иза речи „јавног поретка Републике Србије”, додати речи: „о чему се издаје писмено обавештење”.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Имајући у виду одредбу става 2. члана 18. Нацрта, дозвола, односно одлука којом се одбија захтев се издаје у писаној форми у складу са одредбама Закона о граничној контроли.

У члану 18. став 1. Нацрта закона којим се у целости мења члан 41. Закона о азилу и привременој заштити, извршити измену у последњем ставу члана 41. тако што ће се обрисати текст иза речи „Против одлуке из става 5. овог члана” и додати речи: „може се покренути спор пред Управним судом у року од 8 дана од дана уручења одлуке.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Не може се прихватити имајући у виду да је Комисија за азил Законом о азилу и привременој заштити одређена као орган који одлучује о жалбама против првостепених решења донетих поводом поднетог захтева за азил.

УНХЦР препоручује да се у Нацрт закона дода нови члан 32а који гласи:

„У члану 76. став 1. тачка 3, после речи „здравствена заштита странаца” додаје се „трошкови здравствене заштите из овог члана падају на терет буџета Републике Србије”.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Наведено може бити предмет евентуалних измена закона који уређује здравствену заштиту странаца.

УНХЦР препоручује да се после члана 29. Нацрта дода нови члан који гласи:

„У постојећем члану 60. додаје се нови став 3. који гласи:

„Лице којем је одобрено право на уточиште или субвенционална заштита има право да поднесе захтев за стално настањење у складу са Законом о странцима.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Наведени предлог није предмет измена овог закона, већ предмет евентуалних измена Закона о странцима.

УНХЦР предлаже да се предвиди нови члан Нацрта који треба да гласи:

„У члану 88. додаје се следећа реченица: „Уз потврду о регистрацији издаје се превод на енглеском језику, а уколико је то могуће и на језику који странац разуме.”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Имајући у виду да је службени језик који се користи у Републици Србији српски језик, а да се евиденције које се воде у Министарству унутрашњих послова воде такође на српском језику, наведени предлог није прихватљив. Такође, напомињемо да се поступак азила, који формално правно отпочиње моментом подношења захтева за азил води на матерњем или језику за који се оправдано сматра да тражилац азила разуме, као и да је лицима која желе да поднесу захтев за азил омогућено да поднесу писани захтев на матерњем језику, на прописаном формулару.

Поред наведеног, напомињемо да је за потребе детаљног информисања лица којима је издата потврда о регистрацији израђена брошура о правима и обавезама са детаљним информацијама које се односе на остваривање права на азил у Републици Србији у складу са законом, која је објављена на веб сајту Министарства и која ће бити уручивана лицима којима је издата потврда о регистрацији.

АУТОНОМНИ ЖЕНСКИ ЦЕНТАР:

Члан 2. Нацрта

Да се предложена измена допуни речима „и испитивање се обавља уз помоћ привременог старатеља или другог стручног лица”.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Чланом 2. Нацрта јасно је прописано да се у члану 12. став 8. мења и гласи : „Усмена расправа према малолетном лицу без пратње одржава се у присуству привременог старатеља”. Даље, имајући у виду одредбе чл. 10 – 12. Закона о азилу и привременој заштити, присуство привременог старатеља је обавезно приликом предузимања свих мера и радњи у поступку азила. Такође, имајући у виду улогу привременог старатеља у погледу заштите малолетних тражилаца без пратње, исти је у могућности да предлаже присуство/израду извештаја свих стручних помагача за које сматра да је неопходно. Такође, наведено је у складу са одредбама Закона о општем управном поступку.

Члан 4. Нацрта

Предлаже се додавање става 2. у члану 4. Нацрта који гласи:

„У члану 16. после става 4. додаје се нови став 5. који гласи:

„Тражиоцима који су били изложени делима родно заснованог насиља ће се на њихов захтев омогућити да усменој расправи присуствује лице за помоћ и подршку које тражилац изабере”.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Присуство осталих лица на усменој расправи, као што су нпр. стручни помагачи је регулисано одредбама Закона о општем управном поступку.

Члан 16. Нацрта

Предложено је да се став 3. члана 16. Нацрта допуни реченицом:

„У случају када се испитују жртве родно заснованог насиља, малолетна лица и малолетна лица без пратње, саслушање се може спровести највише два пута, а само изузетно више пута уколико је то апсолутно нужно за правилно утврђивање чињеничног стања;”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Предлог се не може прихватити имајући у виду да се поступак по поднетом захтеву за азил спроводи у складу са начелом обезбеђења посебних процесних и прихватних гаранција (члан 17. Закона) као и начела заштите најбољег интереса малолетног лица (чл. 10 – 12. Закона).

Предложено је да се став 7. члана 16. допуни реченицом:

„Када се захтеви за азил подносе по основу изложености родно заснованом насиљу, изјаве тог лица и чланова његове породице се увек узимају одвојено”;

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Јасно је чланом 16. Нацрта закона прописано да чланови породице тражиоца на усменој расправи дају изјаву одвојено, док је чланом 16. став 4. важећег закона прописано да особе женског пола у пратњи мушкараца које траже азил подносе захтев и дају изјаву одвојено од својих пратилаца.

Предложено је да се став 9. члана 16. Нацрта допуни реченицом: „и уколико је за то дао писану сагласност”.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Имајући у виду да се о усменој расправи сачињава записник у складу са чланом 63. Закона о општем управном поступку, сагласност/односно противљење снимању се уноси у записник, у складу са чиме се усмена расправа снима или не.

ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА - НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ (НПМ):

Члан 14. Нацрта

НПМ сматра да предложена одредба није довољно јасна и прецизна, што може довести до потенцијалних злоупотреба у пракси, те да истом нису предвиђене неопходне правне и процесне гаранције. Наиме, није јасно да ли се предложеном одредбом, предвиђа примена довођења као полицијског овлашћења које је регулисано Законом о полицији и Правилником о полицијским овлашћењима, у циљу регистрације странца који је изразио намеру да поднесе захтев за азил. Уколико није намера да се у овом случају примењује полицијско овлашћење довођење, онда би предложену формулацију ове одредбе требало изменити, односно прецизирати, тако да у њеној примени буде искључена свака могућност присиле или принуде према лицу које је изразило намеру да тражи азил.

СУГЕСТИЈА СЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ

Члан 15. Нацрта закона

НПМ истиче да је неопходно да се у ставу 5. овог члана прецизира у ком року ће овлашћени службеник поучити странца коме је издата потврда о регистрацији о његовим правима и обавезама, будући да је постојећа формулација „пре него што поднесе захтев за азил”, превише неодређена и широко формулисана. Странац коме је

издата потврда о регистрацији би требало да буде поучен о његовим правима и обавезама без одлагања, односно чим му је издата потврда о регистрацији.

КОМЕНТАР СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Мишљења смо да се сврха наведене сугестије постиже чл. 15. и 28. Нацрта закона.

Члан 18. Нацрта

НПМ предлаже да се ова одредба измени тако што за приступ пружаоцима правне помоћи на граничном прелазу и транзитном простору неће упућивати на прописе којима је уређена заштита државне границе или на други начин који ће бити подобан да обезбеди учинковит приступ правној помоћи тражиоцима по чијем захтеву се поступак спроводи на граничном прелазу и транзитном простору.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Коментар се не може прихватити будући да је питање приступа и кретања у транзитној зони/зони граничног прелаза уређено одредбама Закона о граничној контроли.

Члан 34. Нацрта

НПМ примећује да се уводи могућност тужбе Управном суду, која не одлаже извршење решења, али уз краћи рок (15 дана) за одлуку о тужби. То би морало бити праћено кадровским јачањем Управног суда повећањем броја судија и судијских помоћника и њиховом специјализованом обуком. У вези са могућим мерама ограничења кретања, НПМ указује на то да је меру одређивања боравка у установи социјалне заштите за малолетна лица са појачаним надзором, која је задржана и у предложеним изменама, потребно ускладити са прописима који уређују пружање услуга социјалне заштите, на првом месту са Законом о социјалној заштити и Законом о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити, с обзиром да услуга смештаја са појачаним надзором није предвиђена Законом о социјалној заштити, као и да је Законом о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити прописано да се смештај обезбеђује уз информисани пристанак законског заступника малолетног корисника и то само када је кориснику неопходна друштвена помоћ и подршка система социјалне заштите.

Образложење: Јасна је сугестија НПМ, међутим, осим усклађивања са релевантном директивом ЕУ, наведена измена Закона је и последица неопходности усклађивања са одредбама Закона о странцима, где је Управни суд надлежан за одлучивање у поступку по поднетом правном средству, у овом случају, тужби. Такође, имајући у виду да се ради о административном ограничењу слободе кретања, а не ограничавању слободе кретања услед извршења кривичног дела, нема надлежности суда већ МУП-а, кроз управни поступак, уз могућност управног спора.

МРЕЖА ОРГАНИЗАЦИЈА ЦИВИЛНОГ ДРУШТВА СА ЦИЉЕМ ПРУЖАЊА СВЕОБУХВАТНЕ ПОДРШКЕ ЛГБТИ ИЗБЕГЛИЦАМА, ТРАЖИОЦИМА АЗИЛА И ОСОБАМА У ПОКРЕТУ – RAINBOW MIGRATION NETWORK (RMN)

Предложено је да се у члану 7. Закона (који није предмет измена у Нацрту закона) речи: „сексуалног опредељења” замене речима: „сексуалне оријентације”, као и да се додају речи: „полних карактеристика”.

ПРЕДЛОГ КОЛИ СЕ ОДНОСИ НА ЗАМЕНУ ТЕРМИНА „СЕКСУАЛНО ОПРЕДЕЉЕЊЕ” ТЕРМИНОМ „СЕКСУАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА” СЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

ПРЕДЛОГ У ПОГЛЕДУ УВОЂЕЊА ТЕРМИНА „ПОЛНИХ КАРАКТЕРИСТИКА” СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Предлог се не може прихватити имајући у виду да Закон о азилу и привременој заштити и позива на доследну примену Закона о забрани дискриминације. Посебно истичемо да основи за дискриминацију обухватају широк и неисцрпан спектар појмова/особина/статуса, те да је свако даље набрајање и у овом посебном закону нецелисходно.

Предлаже се допуна члана 17. Закона који није предмет измена Нацрта закона, тако да се у ставу 1. додају и речи: „жртве злочина из мржње”.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Мишљења смо да постојећи термин „лица која су била мучена, силована или изложена другим тешким облицима психолошког, физичког или полног насиља” обухвата и ову категорију лица, а посебно наглашавамо да постојеће законско решење прописује да се „право на уточиште, односно статус избеглице одобрава се тражиоцу који се налази изван државе свог порекла или државе уобичајеног боравишта, а оправдано страхује од прогона због своје расе, пола, језика, вероисповести, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или политичког уверења, а због чега не може или не жели да прихвати заштиту те државе”.

Предлаже се измена члана 26. став 2. Закона који није предмет Нацрта закона, тако да се речи: „сексуалног опредељења” замене речима: „сексуалне оријентације”.

Исти коментар дао је и Београдски центар за људска права.

ПРЕДЛОГ СЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

БЕОГРАДСКИ ЦЕНТАР ЗА ЉУДСКА ПРАВА:

Члан 12. Нацрта

Предлаже се измена члана 12. Нацрта закона на следећи начин (болдован текст):

У наслову члана 33. реч: „ускраћивање” замењује се речју: „искључење”.

У члану 33. став 1. мења се и гласи:

- 1) починио злочин против мира, ратног злочина или злочина против човечности, у складу са одредбама садржаним у међународним конвенцијама донетим у циљу спречавања таквих злочина;
- 2) починио тешко кривично дела које није политичког карактера, које је почињено изван територије Републике Србије пре него што је тражилац ушао на територију Републике Србије;
- 3) крив за дела супротна циљевима и принципима Уједињених нација, како је истакнуто у Преамбули и чл. 1. и 2. Повеље Уједињених нација. ”

После става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Став 1. овог члана примењује се на тражиоца и ако **постоји основана сумња** ~~разлози на основу којих се сматра~~ да је подстрекивао или на други начин учествовао у извршењу злочина или дела наведених у том ставу.”

После става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Приликом утврђивања услова за примену члана 33. став 1. тачка 2., у сваком појединачном случају неопходно је одмерити тежину кривичног дела у односу на последице искључења (тест сразмерности/пропорционалности).”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Чланом 3. став 3. Закона о азилу и привременој заштити је прописано да се одредбе овог закона тумаче у складу са Конвенцијом о статусу избеглица, Протоколом о статусу избеглица и општеприхваћеним правилима међународног права, чиме се јасно указује на обавезу надлежних органа да се у спровођењу поступка по поднетом захтеву за азил као и процене да ли тражилац испуњава услове за одобрење азила руководе поменутом конвенцијом као кровним међународних актом који се односи на заштиту избеглица. Међутим, поред наведеног, а у складу са обавезама које је Република Србија преузела у процесу придруживања Европској унији, у обзир се морају узети и одредбе директива ЕУ које регулишу област азила на детаљнији начин у односу на саму Конвенцију, а са којима Република Србија мора ускладити национално законодавство. С тим у вези, указујемо да су одредбе чл. 12. и 13. Нацрта у потпуности усклађене са чл. 12. и 17. Директиве 2011/95/ЕУ која прописује стандарде за квалификацију држављана трећих земаља или лица без држављанства за остваривање права на азил, стандарде у циљу постизања јединственог статуса избеглица или лица које испуњавају услове за супсидијарну заштиту, као и стандарде који се односе на садржај (права и обавезе) одобрене заштите.

Члан 13. Нацрта

Предлаже се измена члана 13. Нацрта закона на следећи начин (болдован текст):

Наслов члана 34. мења се и гласи: „Разлози за искључење права на супсидијарну заштиту”

У члану 34. став 1. мења се и гласи:

„Супсидијарна заштита се неће одобрити тражиоцу ако постоји **основана сумња** ~~основани разлози на основу којих се сматра~~ да је:

1) починио злочин против мира, ратног злочина или злочина против човечности, у складу са одредбама садржаним у међународним конвенцијама донетим у циљу спречавања таквих злочина;

2) починио тешко кривично дела које није политичког карактера, које је почињено изван територије Републике Србије пре него што је тражилац ушао на територију Републике Србије;

3) крив за дела супротна циљевима и принципима Уједињених нација, како је истакнуто у Преамбули и чл. 1. и 2. Повеље Уједињених нација.”

У члану 34. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Став 1. примењује се на тражиоца и ако постоји **основана сумња** ~~разлези на основу којих се сматра~~ да је подстрекивао или на други начин учествовао у извршењу злочина или дела наведених у том ставу.”

После досадашњег става 3. који постаје став 4. додаје се став 5. који гласи:

„Право на супсидијарну заштиту се може искључити тражиоцу који је пре свог доласка у Републику Србију извршио једно или више кривичних дела, која представљају кривична дела и по законодавству Републике Србије, и ако је напустио своју државу порекла искључиво зато да би избегао казне које проистичу из тих кривичних дела.”

После става 5. додаје се нови став 6. који гласи:

„Приликом утврђивања услова за примену члана 34. став 1. тачка 2. или члана 34. став 3., у сваком појединачном случају неопходно је одмерити тежину кривичног дела у односу на последице искључења (тест сразмерности/пропорционалности).”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Чланом 3. став 3. Закона о азилу и привременој заштити је прописано да се одредбе овог закона тумаче у складу са Конвенцијом о статусу избеглица, Протоколом о статусу избеглица и општеприхваћеним правилима међународног права, чиме се јасно указује на обавезу надлежних органа да се у спровођењу поступка по поднетом захтеву за азил као и процене да ли тражилац испуњава услове за одобрење азила руководе поменутом конвенцијом као кровним међународних актом који се односи на заштиту избеглица. Међутим, поред наведеног, а у складу са обавезама које је Република Србија преузела у процесу придруживања Европској унији, у обзир се морају узети и одредбе директива ЕУ које регулишу област азила на детаљнији начин у односу на саму конвенцију, а са којима Република Србија мора ускладити национално законодавство. с тим у вези, указујемо да су одредбе чл. 12. и 13. Нацрта у потпуности усклађене са чл. 12. и 17. Директиве 2011/95/ЕУ која прописује стандарде за квалификацију држављана трећих земаља или лица без држављанства за остваривање права на азил, стандарде у циљу постизања јединственог статуса избеглица или лица које испуњавају услове за супсидијарну заштиту, као и стандарде који се односе на садржај (права и обавезе) одобрене заштите.

Члан 20. Нацрта

После става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Приликом утврђивања услова за примену концепта сигурне треће државе, нарочито се процењује да ли ће трећа држава:

- 1) поново прихватити лице,
- 2) омогућити му приступ праведном и ефикасном поступку азила,
- 3) омогућити му боравак за време трајања поступка азила и
- 4) поштовати стандарде поступања према том лицу у складу са Конвенцијом из 1951. и међународним стандардима људских права. ”.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: На начин на који је чланом 18. Нацрта допуњен члан 45. Закона постиже се потпуна усклађеност са чланом 38. тачка 3б. процедуралне Директиве ЕУ 2013/32.

Члан 31. Нацрта

Предлаже се да образац личне карте садржи и ЕБС број.

ПРЕДЛОГ ЈЕ ОЦЕЊЕН КАО КОРИСТАН И ЦЕЛИСХОДАН, ТЕ ЋЕ БИТИ ДОДАТНО РАЗМАТРАН СА АСПЕКТА ОРГАНИЗАЦИОНИХ И ТЕХНИЧКИХ МОГУЋНОСТИ МИНИСТАРСТВА

Предлог да се члан 7. Закона који није предмет измена у Нацрту закона, измени тако да се речи: „сексуалног опредељења” замене речима: „сексуалне оријентације” , као и да се додају речи: „полних карактеристика”.

ПРЕДЛОГ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ЗАМЕНУ ТЕРМИНА „СЕКСУАЛНО ОПРЕДЕЉЕЊЕ” ТЕРМИНОМ „СЕКСУАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА” СЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

ПРЕДЛОГ У ПОГЛЕДУ УВОЂЕЊА ТЕРМИНА „ПОЛНИХ КАРАКТЕРИСТИКА” СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Исто као код предлога RMN

Предлаже се измена 21. Закона, који није предмет измена у Нацрту закона, тако да се укида Комисија за азил као другостепени орган и одмах уводи могућност покретања управног спора пред Управним судом.

„Члан 21.

Одлука Канцеларије за азил донета поводом захтева за азил је коначна.

Против одлуке може се покренути управни спор.

Тужба одлаже извршење оспорене одлуке. ”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Мишљења смо да двостепеност у погледу могућности подношења жалбе а затим тужбе, даје већу заштиту права тражилаца азила незадовољних првостепеном одлуком.

Члан 15. Нацрта

Предложено да се у члану 36. став 2. рок од 8 дана замени роком од 30 дана.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Намера законодавца није да постављањем наведеног рока казни или онемогући лица да поднесу писани захтев за азил и након истека рока од накнадних 8 дана, већ да се краћим роком утиче на ефикасност самог поступка азила, као и да регистрована лица покажу озбиљну намеру за остваривањем заштите у Републици Србији. Такође поред чињенице да чланом 36. Закона о азилу и привременој заштити није прописана санкција за пропуштање наведеног рока, напомињемо да се Канцеларија за азил руководи одредбом члана 4. истог закона којом је прописано да странац који се налази на територији Републике Србије има право да изрази намеру да поднесе захтев за азил и да поднесе захтев за азил у Републици Србији, у складу са законом.

Предложено је да се у члану 59. став 1. тачка 1) Закона, који није предмет измена Нацрта закона реч: „боравак” замени речју: „привремени боравак”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Наведено је предмет евентуалне измене Закона о странцима.

Предложено да се у члану 60. Закона који није предмет Нацрта закона реч: „боравак” замени речју: „привремени боравак”

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Наведено је предмет евентуалне измене Закона о странцима.

Предложено је да се у члану 90. Закона који није предмет Нацрта закона, предвиди да се лицу којем је одобрено право на азил или привремена заштита у Републици Србији издаје биометријска лична карта.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Иако веома конструктиван и оправдан, предлог се не може прихватити приликом ових измена и допуна Закона, будући да захтева комплексне софтверске и техничке измене постојећих капацитета.

КЛИКАКТИВ:

Члан 23. Нацрта

Кликактив предлаже да се члан 48. Закона о азилу и привременој заштити измени тако што ће се побројана права која се признају тражиоцима азила признати и странцима којима је издата потврда о регистрацији, имајући у виду да подношење захтева за азил не зависи искључиво од воље странца коме је издата потврда о регистрацији, те да се предложеним законским решењем ова група лица неоправдано ставља у неповољнији положај. Предложеним изменама члана 54. Закона о азилу и привременој заштити се

предвиђа да ће странци којима је издата потврда о регистрација бити здравствено прегледани приликом пријема у центар за азил или други објекат намењен смештају, али им се предложеним законским изменама неоправдано ускраћује право на даљу, односно додатну, здравствену заштиту све до момента подношења захтева за азил.

КОМЕНТАР СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Управо различитост у статусу лица којима је издата потврда о регистрацији и лица која су поднела захтев за азил (тражиоци) даје основ за разлику у погледу корпуса права која им припадају. У том смислу, посебно наводимо чињеницу да се право на боравак у Републици Србији доказује личном картом, која се не издаје лицу које је регистровано, већ тражиоцу, од чега зависи и остваривање осталих права прописаних законом. Решење из члана 7. Нацрта закона омогућава остварење основних људских права у смислу обезбеђивања крова над главом и основних животних потреба у циљу очувања егзистенције лица у довољном обиму за време боравка у Републици Србији, па чак и уколико се определи да не поднесе захтев за азил у Републици Србији.

Члан 14. Нацрта

У вези предложених измена члана 35. Закона о азилу и привременој заштити, којим се уводи могућност да полицијски службеник странца који је изразио намеру да поднесе захтев за азил доведе до места на коме ће бити регистрован, није јасно да ли се предложеном одредбом предвиђа примена довођења као полицијског овлашћења које је регулисано Законом о полицији и Правилником о полицијским овлашћењима, у циљу регистрације странца који је изразио намеру да поднесе захтев за азил.

КОМЕНТАР СЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Члан 15. Нацрта

У вези предложених измена члана 36. Закона о азилу и привременој заштити Кликаktiv истиче да је неопходно да се у ставу 5. овог члана прецизира у ком року ће овлашћени службеник поучити странца коме је издата потврда о регистрацији о његовим правима и обавезама у току азилног поступка, будући да је тренутно предложена формулација „пре него што поднесе захтев за азил”, која би била задржана и након предложених измена, превише неодређена и широко формулисана. Наиме, странац коме је издата потврда о регистрацији треба да буде поучен о његовим правима и обавезама без одлагања, односно чим му је издата и сама потврда о регистрацији којом је изразио своју намеру да поднесе захтев за азил. Странац коме је издата потврда о регистрацији може да оствари своја права и испоштује своје обавезе, само ако је о њима благовремено поучен на језику који разуме.

КОМЕНТАР СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ

Образложење: Мишљења смо да се сврха наведене сугестије постиже чл. 15. и 28. Нацрта закона.

Члан 18. Нацрта

Кликактив предлаже да се члан 41. Закона о азилу и привременој заштити измени на начин на који ће се представницима удружења која пружају правну помоћ тражиоцима азила гарантовати ефикасан приступ граничним прелазима и транзитном простору, без упућивања на прописе којима се регулише заштита државне границе.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Питање приступа и кретања у транзитној зони/зони граничног прелаза уређено одредбама Закона о граничној контроли.

Члан 20. Нацрта

Кликактив истиче да је потребно прецизније прописати поступак обавештавања надлежних органа сигурне треће државе да се у Републици Србији није одлучивало у меритуму о захтеву за азил тражиоца азила, већ да је исти одбачен услед примене концепта сигурне треће државе. Конкретно, из важеће одредбе члана 45. Закона о азилу и привременој заштити није потпуно јасно у чијој је надлежности обавештавање надлежних органа сигурне треће државе, као ни у ком року је потребно упутити ово обавештење. Такође, Кликактив је става и да је неопходно гарантовати одређена права лицима чији је захтев за азил одбачен од стране Канцеларије за азил услед примене концепта сигурне треће државе све до момента док се не добије потврдан одговор о прихватању странца од стране сигурне треће државе. Овој групи лица је потребно гарантовати иста права као и тражиоцима азила која су побројана у члану 48. Закона о азилу и привременој заштити, а минимум право на смештај, исхрану и одећу, будући да се ради о лицима која потенцијално испуњавају услове за одобравање међународне заштите, само што о њиховом захтеву за азил ниједна држава још увек није донела мериторну одлуку.

КОМЕНТАР СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Чланом 20. Нацрта допуњује се члан 45. Закона додавањем обавезе да се потврда којом се надлежни државни органи сигурне треће државе обавештавају да се у Републици Србији није разматрала основаност његовог захтева издаје и на језику сигурне треће државе, чиме се постиже потпуна усклађеност са чланом 38. тачка 3б. процедуралне Директиве ЕУ 2013/32.

Члан 30. Нацрта

Кликактив истиче да је неопходно уврстити у измене Закона и одредбе којима ће се дефинисати услови, начин и поступак натурализације избеглица. Такође, неопходно је да се у измене и допуне Закона о азилу и привременој заштити уврсте и законске одредбе којима би се омогућила натурализација избеглица, односно којима би се јасно дефинисало да лица која бораве у Републици Србији дуже од 5 година од дана кад им је усвојен захтев за азил и додељено уточиште треба да стекну држављанство Републике Србије.

ПРЕДЛОГ СЕ НЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.

Образложење: Питање услова за стицање држављанства је предмет Закона о држављанству.

Члан 34. Нацрта

Предложеним изменама се укида могућност подношења жалбе вишем суду на одлуку о ограничењу кретања и уводи се могућност подношења тужбе Управном суду и уводи се рок од 15 дана за одлучивање по предметној тужби. Ова измена морала би бити пропраћена и кадровским јачањем Управног суда повећањем броја судија и судијских помоћника и њиховом специјализованом обуком.

Образложење: Осим усклађивања са директивом ЕУ, наведена измена Закона је и последица неопходности усклађивања са одредбама Закона о странцима, где је Управни суд надлежан за одлучивање у поступку по поднетом правном средству, у овом случају, тужби. Такође, имајући у виду да се ради о административном ограничењу слободе кретања, а не ограничавању слободе кретања услед извршења кривичног дела, нема надлежности суда већ МУП-а, кроз управни поступак, уз могућност управног спора.

КОМЕСАРИЈАТ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ И МИГРАЦИЈЕ:

У члану 61. који није предмет Нацрта закона, став 1. реч „најдуже” брише се.

У истом члану додаје се нови став 2. који гласи:

„Изузетно, у оправданим случајевима, смештај из става 1. овог члана може се продужити још једну годину од истека рока из става 1. овог члана, односно може се обезбедити најдуже две године од правноснажности одлуке којом је лицу коме се обезбеђује смештај одобрен азил”.

ПРЕДЛОГ СЕ МОЖЕ ПРИХВАТИТИ.